a cuarta parede

Primeira revista dixital en galego
de crítica cinematográfica

Festival International du Premier Film d'Annonay

Oriol Diez Ferrer CC 2012
Licencia Creative Commons 3.0 (BY-NC-SA)

Entre divendres 27 de gener i dilluns 6 de febrer de 2012, la 29º Edició del Festival International du Premier Film d'Annonay et Pays Annonéen ha reunit un seguit de directors debutants vinguts de diferents indrets del món per presentar les seves operes primes en onze intensos dies de cinema i fred. El Festival International du Premier Film de Annonay va ser creat el 1984 i és dedicat des de 1988 a operes primes de directors debutants. Aquesta especificitat determina que el centre d'atenció del Festival siguin primers films i directors debutants, en comptes de grans estrelles i autors consagrats, quelcom que atrau un públic més heterogeni i permet presentar els films amb menys condicionaments. La voluntat d'obrir el sector a nous talents i alhora fer

arribar el cinema a nous sectors de la societat, duen a fomentar un ambient especialment calorós i distès entre entre professionals, públic i organitzadors. Es busca propiciar l'encontre i intercanvis entre realitzadors debutants de tot el món, però també amb altres professionals, organitzadors i públic present a l'esdeveniment. Entre el públic destaca l'afluència de gran quantitat de joves, molts d'ells atrets pels convenis amb instituts i descomptes, alguns poden arribar viatjar fins tres hores en autocar per tal d'arribar-hi, gràcies a ells i també a una franja important d'adults sovint les sales s'omplen i les entrades s'esgoten. En l'edició de 2011 s'han comptabilitzat més de 17.000 espectadors i en la de 2012 més de 18.000, una quarta part escolars. L'èxit del certamen cal atribuir-lo en bona mesura a la Comissió de Cinema de la Maison des Jeunes et de la Culture (MJC) de Annonay, un potent agent regional de dinamització cultural, i en especial cinematogràfica i audiovisual, que assumeix tasques de cineclub i videoclub, productora i distribuïdora, escola de cine i vídeo, organitzadora del Festival... Gràcies a tot això aquest Festival, un dels més importants de la Regió Rhone-Alpes, no deixa de créixer i, des del 2003, s'estén també a altres poblacions properes a Annonay.

El Festival es compon de sis seccions: primers llargmetratges de ficció en competició, primers films fora de competició, secció temàtica al voltant d'un motiu o gènere, convidat “coup de coeur” o amor a primera vista, projecció d'una selecció de films per a tots els públics, i una secció carta blanca a una productora o distribuïdora. Apart d'això, amb poc glamur i força senzillesa, un seguit d'esdeveniments que acostumen a acompanyar els festivals de cine arreu: gales, presentacions, cinefòrums, taules rodones, dedicatòries, i altres animacions. En la secció competició s'hi poden trobar llargmetratges de ficció en 35mm, d'una durada mínima de 60 minuts i datats de l'any present o del precedent, a part d'aquests requisits cal que en el moment del seu pas pel Festival el director del film no hagi fet un segon llargmetratge i que el film en sí no hagi estat difós comercialment a França, ni a cinemes ni a televisió. Paral·lelament als vuit films de la secció competitiva, el Festival situa en el punt de mira les estrelles ascendents del cinema i l'obertura a nous públics, gràcies a la secció "De la carretera al cinema", amb un seguit de seguit de

projeccions temàtiques, una exposició de motocicletes de cinema i una nit "Sergio Leone". Aquest cicle temàtic va de fet lligat al motiu central d'una edició dedicada "A l'aventura!", que recull el testimoni d'edicions anteriors consagrades a Artistes en Pantalla, Somnis i Malsons, Cinema de les Tres Xines, Imatge del Poli al Cine, Aspectes dels Cinemes Argentí i Brasileny, la Música al Cine, o Mirades sobre el Cinema Fantàstic. Aquest any la secció Carta Blanca ha estat consagrada a la Unitat Ficció de Arte, amb cinc films. En el transcurs del Festival a més una trentena de joves integrants del Wizz-Mag es serveixen de petits equips de producció i d'un antic autobús de línia com a plató mòbil per filmar i muntar un seguit de magazins que reflecteixen l'actualitat de l'encontre, igualment coberta en paper pel fulletó diari "La Tulipe".

El procés de selecció de films i designació de jurats destaca sobretot pel seu caràcter obert i participatiu, tot aprofitant i potenciant les dinàmiques de participació juvenil i treball horitzontal propiciades per l'activitat cultural regular de la MJC Annonay. La secció competitiva es nodreix fonamentalment de títols presentats en l'edició immediatament precedent del Festival de Cannes, gràcies a la feina de prospecció i contactes duta a terme per Gaël Labanti, responsable de la Mission Cinéma de la MJC Annonay i Director Artístic del Festival. A partir d'aquí, la selecció de films corre a càrrec d'una comissió de quaranta voluntaris, molts d'ells participants en les activitats regulars del cineclub i les intervencions formatives en escoles i associacions, que comprenen des de treballs d'anàlisi i comprensió de la imatge cinematogràfica a tallers d'escriptura, rodatge, realització, muntatge. En l'edició de 2012 s'ha dut a terme una difícil tria d'entre més de 200 films, el propi procés de visionat comentat dels films suposa ja de per sí una experiència molt enriquidora pels voluntaris de la MJC i organitzadors del Festival, una experiència que a més s'emmarca en un procés més ampli d'aprenentatge i divulgació cinematogràfica. Un cop feta la tria, la feina és del Gran Jurat, integrat per cinèfils de tot França i en aquesta ocasió presidit per Raphaël Jacoulot, director de *Barrage* (2006) i *Avant l'Aube* (2011), del Jurat d'Instituts, presidit aquest cop per l'escriptora i guionista Tiffany Tavernier, i òbviament del Jurat Popular

present a les sales.

Els premis, finançats majoritàriament per organismes locals i regionals, consten d'un Gran premi del Jurat, dotat amb 3.500 euros pel distribuïdor francès que difongui el film el 2012 i 2.000 euros pel director, un Premi especial del Jurat dotat amb 1.200 euros pel director, un Premi del Públic dotat amb 1.700 euros pel director, un Premi dels Estudiants dotat amb 600 euros pel director, i un Premi a la Millor Música dotat amb 500 euros pel compositor. La quantia dels premis és més aviat simbòlica, s'entén que el pas dels films pel certamen i hipotètic atorgament de premis busca abans que res fomentar que el film arribi a tota mena d'interlocutors. El rol dels organitzadors és en aquest sentit reconèixer i servir com a transmissors per tal que uns primers films considerats destacables i desconeguts arribin a un públic el més ampli i variat possible, tal vegada desitjós de confrontar experiències cinematogràfiques a les antípodes de les grans superproduccions i allaus d'efectes especials que acostumen a acaparar les sales d'exhibició.

Per la seva dotació i procés de repartiment, es tracta doncs de premis orientats a fomentar l'accés a films rars, que degut a inèrcies dels sistemes de producció i distribució imperants en cinema i televisió, com en la major part de Festivals, passen desapercebuts. No és d'estranyar, tenint en compte que els directors premiats son, a priori, sempre debutants bàsicament anònims. El 2012 el Grand Prix du Jury ha estat per a *Roméo Onze* [Ivan Grbovic – Canadà], el Prix Spécial du Jury per a *l'Amour et Rien d'Autre (Über uns das All)* [Jan Schomburg – Alemanya], el Prix du Public per a *Parked* [Darragh Byrne – Irlanda], el Prix des Lycéens per a *The End* [Hicham Lasri – Marroc], i el Prix de la Meilleure Musique de film per a *All that Remains* [Pierre-Adrian Irlé i Valentin Rotelli – Suïssa]. El 2011el Grand Prix du Jury va ser per *Si Je Veux Siffler, Je Siffle* [Florin Serban – Rumania], el Prix Spécial du Jury per a *80 Jours* [Jon Garano i Jose Mari Goenaga – Espanya], el Prix du Public per a *La Petite Chambre* [Véronique Reymond i Stéphanie Chuat – Suïssa], el Prix des Lycéens per a *Oxygène* [Hans Van Nuffel – Bèlgica i Països Baixos], el Prix de la Meilleure Musique de film per a *Contracorriente* [Javier Fuentes Leon –

Perú]. El 2010 les premiades varen ser *The Strenght of Water* [Armagan Ballantyne - Nova Zelanda], *À l'Ouest de Pluton* [Henry Bernadet i Myriam Verreault - Quebec], *Las Dos Vidas de Andrés Rabadán* [Ventura Durall - Espanya], i *Nothing Personal* [Urszula Antoniak - Països Baixos]. El 2009 varen guanyar *Peacefire* [Irlanda], *Une Chaine pour Deux* [Bèlgica], *Thomas* [Finlàndia], i *Fuori Dalle Corde* [Itàlia]. El 2008, *Teeth of Love* [Xina], *Falafel* [Líban – França], *l'Aria Salata* [Itàlia], i *Small Gods* [Bèlgica]. El 2007, *Mouth to Mouth* [Regne Unit], *La Part Animale* [França], i *l'Audition* [Quebec].

Entre aquests títols pot haver-hi algunes de les millors operes primes de cada collita. Els veredictes dels jurats i el propi pas pels Festival tal vegada ajudin a tendir ponts entre aquests i uns interlocutors més o menys dependents de programadors de sales de distribució i mitjans de difusió. El resultat però és tal vegada el menys important, car aquest Festival destaca per sobre molts altres amb més renom pel procés i mètodes amb els quals es basteix, un bé cultural en sí mateix que any rere any es nodreix al temps que fomenta la participació juvenil, la implantació local, l'arrelament cinèfil, la promoció de films inèdits, i l'encontre amb nous públics.

Leçon de cinéma

Dimarts 31 de Gener al Théâtre de Annonay va tenir lloc l'esdeveniment estrella de la 29a edició, una esplèndida "Leçon de Cinéma" a càrrec de Bertrand Tavernier. L'acte va ser precedit per la projecció d'una peça de quaranta minuts amb quinze extractes dels seus films, muntada pels propis organitzadors del Festival, amb l'objectiu de contribuir a presentar i situar aquest colós del cinema francès adepte de càmeres flotants, diàlegs irònics , interpretacions passionals, humor explosiu, acció trepidant, decorats naturalistes, paisatges bucòlics, i historioetnografías reveladores. Després d'anticipar possibles problemes de projecció quant a so i format, i queixar-se a

posteriori d'un so feble i la inclusió puntual d'un tall doblat, Tavernier va parlar durant gairebé dues hores dels seus primers passos com a cinèfil i cineasta, els temes recurrents en els seus films, els seus mètodes de posada en escena i treball amb actors, i una infinitat d'anècdotes lligades a rodatges i estrenes. Iniciat en el setè art de la mà de John Ford i els millors *westerns* i films *noires* de Hollywood, ja de nen associa el cinema amb la capacitat de somiar i viure tota mena d'aventures. Posteriorment exerceix de crític de films nord-americans per guanyar alguns diners, fa d'assistent de director de Jean-Pierre Melville, i treballa de *attached press* en múltiples títols, quelcom que li permet coincidir amb una llarga llista d'estrelles del cinema francès i nord-americà. El seu primer film, en certa manera tardà, suposa un part llarg i difícil, però sobretot la trobada amb Philippe Noiret, qui desoint consells del seu entorn aposta per ell de principi a final, en un llarg periple de dos anys que serveix per forjar una complicitat i amistat que s'estendrà fins a la mort d'aquest. Després d'això un treball constant i perseverant el porta a intimar amb alguns dels actors més cèlebres del cinema francès, sengles descoberts en el propi procés i altres reinventats després de les seves experiències amb el director, la majoria protagonistes al seu torn d'un ampli repertori d'anècdotes adherides a una trajectòria sempre interessada pel cinema-realisme i curiosa per descobrir nous horitzons. La posada en escena, basada en conjugar la direcció d'actors amb el sentiment d'aquests per endinsar-se al paper, busca combinar plans seqüència reservats a escenes clau amb muntatge rítmic-dramatúrgic, defugint determinades modulacions i fent valer la idea i visió de l'autor. El seu pes en el cinema francès recent sorgeix en part d'anar a contracorrent d'aquest cinema americà que inicialment tant el va influenciar, aquest cinema que tant admira, respecte del qual pretén prendre distàncies, apostant pel protagonisme col·lectiu davant l'individualisme de jo contra tots, mitjançant finals oberts en comptes de resolutius, amb antiherois poc exemplars enfront del dogma de la identificació... Inspirat per Martin Scorsese, i en certa manera també per Jean Renoir, el seu gran projecte a aquesta data és escriure una "lettre d'amour" personal al millor cinema francès de tots els temps.